

**PROCEDURA PRIVIND MANAGEMENTUL CAZURILOR DE
VIOLENȚĂ ASUPRA ANTEPREȘCOLARILOR/ PREȘCOLARILOR/
ELEVILOR ȘI PERSONALULUI UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT, PRECUM
ȘI AL ALTOR SITUAȚII CORELATE ÎN MEDIUL ȘCOLAR ȘI AL
SUSPICIUNII DE VIOLENȚĂ ASUPRA COPIILOR ÎN AFARA
MEDIULUI ȘCOLAR, APROBATĂ PRIN ORDINUL MINISTRULUI
EDUCAȚIEI NR. 6.235/2023**

**SESIUNE DE FORMARE CU PERSONALUL DE CONDUCERE
ISMB, CMBRAE, IGPR, DGASMB, DGASPC
14 -21 MARTIE**

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

1. Decizie de constituire a CPEV (nr. impar de membri: director, cadre didactice, consilier școlar, mediator)

2. Fișe de atribuții ale membrilor CPEV

3. Plan de prevenire și reducere a violenței în mediul școlar cuprinde activități/măsuri care să conducă la prevenirea și reducerea fenomenului violenței în școală (Legea nr. 198/2023, art 65 (3))

- – aprobat și monitorizat de către director;
- - se revizuieste atunci când situația o impune;
- - **structura planului** poate fi cea din **Anexa 4** (Fișa de management al cazurilor de violență), **secțiunea H: Activități de prevenire și reducere a fenomenului violenței în școală** (Se completează de CPEV.)
- - *dovezi pentru desfășurarea activităților propuse în plan (PV, protocoale de colaborare etc)*

4. Mecanism de semnalare anonimă a cazurilor de violență (se detaliază în ROF-ul unității)

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

5. Procese verbale care atestă prelucrarea conținutului Procedurii cu cadrele didactice/părinții (în cadrul ședințelor cu părinții)

6. Procese verbale care atestă informarea antepreșcolarilor/ preșcolarilor/elevilor, părinților/ reprezentanților legali **privind procedura de sesizare** a suspiciunilor și a faptelor de violență, **inclusiv metoda anonimă de sesizare**, stabilită la nivelul UIP.

7. Registru în care CPEV consemnează situațiile de violență raportate (data și ora la care s-a produs fapta de violență, data și ora la care s-a făcut informarea părinților/reprezentanților legali, instituții solicitate pentru intervenție, precum și data închiderii cazului).

8. Sesizările cazurilor de violență – se pot face oral sau în scris; Pot fi create fișe tip de semnalare pe modelul Fisei de semnalare (anexa 2 la OME 4343/2020)

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

9. Fișe de identificare a cazurilor de bullying (fiecare diriginte/ învățător poate aplica chestionarul la propria clasă; aplicare anonimă) – **Anexa 3**

10. Chestionare care investighează calitatea **climatului școlar** din UIP. (modele anexa)

11. Fișa de management al cazurilor de violență în școală – Anexa 4 (dosarul va conține atâtea fișe câte cazuri au fost raportate) **este completată de către educatorul/profesorul pentru învățământ primar/profesorul diriginte și o transmite spre înregistrare CPEV.**

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

Secțiuni ale Fișei de management care se completează în **5 zile de la săvârșirea faptelor:**

- ▶ ▪ Date generale (despre UIP),
- ▶ ▪ Date generale privind cazul înregistrat
- ▶ ▪ Date despre autori/victime,
- ▶ ▪ Date privind colaborarea cu autoritățile competente

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

► **Secțiuni ale Fișei de management** care se completează în

30 zile de la săvârșirea faptelor:

- **Analiza cazului** (Se completează de persoana desemnată în echipa multidisciplinară/ educatori/ profesorul pentru învățământ primar/ profesorul diriginte, **cu asistență din partea consilierului școlar**);

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) –
documente necesare:

▶ **Secțiuni care se completează în 30 zile** de la săvârșirea faptelor:

- **Măsuri de sprijin și sancțiuni stabilite la nivelul UIP (plan)** - Se completează de către persoana desemnată în echipa multidisciplinară/ educatori/ profesorul pentru învățământ primar/ profesorul diriginte, cu asistență din partea consilierului școlar și se reactualizează în funcție de progresul și rezultatele deciziilor inițiale.
- Toate măsurile de sprijin, precum și sancțiunile vor fi corelate cu gradul de maturitate/înțelegere al victimei/agresorului, vor evita umilirea, expunerea, marginalizarea sau excluderea, **nu vor aduce atingere demnității persoanei.** (important: distingerea între persoană și comportamentul său, pentru a oferi șansa schimbării)

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

- ▶ *Măsurile de sprijin pot include și colectivele claselor din care fac parte victima și agresorul.*
- ▶ În paralel cu managementul de caz, **directorul UIP** convoacă și **solicită CPEV să analizeze factorii care au condus la săvârșirea faptelor, să revizuiască Planul de prevenire și reducere a violenței al UIP, dacă este cazul, și să inițieze activități de prevenire la nivelul UIP.**
- ▶ **CPEV analizează** dacă situațiile de violență/situațiile corelate petrecute au fost favorizate de **factori** precum:
 - ▶ — cadre didactice cu abilități scăzute de management al clasei: impunerea drastică a regulilor sau, dimpotrivă, o toleranță ridicată la încălcarea regulamentului școlar;
 - ▶ — lipsa unei legături bazate pe încredere a preșcolarilor/elevilor cu personalul didactic;

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

- ▶ — **presiune** copleșitoare **pentru reușita școlară** sau participarea la competiții;
- ▶ — **promovarea exagerată a competiției** între elevi;
- ▶ — **tolerarea** de către personalul UIP a etichetării/ discriminării/ **discursului instigator la ură** și microagresiunilor împotriva elevilor din anumite categorii sociale (elevi cu CES, romi, din familii defavorizate socioeconomic, imigranți, cu performanțe școlare scăzute etc.);
- ▶ — **condiții materiale improprii**: săli de clasă mici, fără lumină corespunzătoare, număr mare de copii în clasă, desfășurarea orelor în trei schimburi, serviciu de pază inexistent sau inefficient, accesul facil al persoanelor străine în UIP;
- ▶ — **lipsa unor activități de prevenire** și reducere a violenței la nivelul UIP.

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

- ▶ La nivelul UIP, pentru antepreșcolari/preșcolari/elevi, se pot stabili **măsuri de sprijin, precum:**
 - consiliere de grup și/sau individuală;
 - organizarea și recomandarea participării la întâlnirile unui **grup tematic de suport;**
 - organizarea și recomandarea participării copiilor implicați în situații de violență la **activități de dezvoltare a abilităților socioemoționale** și a strategiilor de **autoreglare emoțională** în momente de stres;

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) –
documente necesare:

- ▶ — referirea/recomandarea pentru **intervenție psihologică și psihoterapeutică**; (model anexat pt trimiterea la specialist, recomandare pentru evaluare psihologică – Din grijă pentru copii)
- ▶ — identificarea resurselor pentru angajarea unui terapeut care să asiste copilul victimă sau autor pe parcursul unei perioade de timp — **servicii de tip shadow**;
- ▶ — activități de **combatere a discursului instigator la ură**, a discriminării, a marginalizării, a normelor sociale care favorizează violența;

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) –
documente necesare:

- ▶ — activități de mediere a conflictelor, prin abordări restaurative — excepție victimele violenței de gen;
- ▶ — transferul la o altă clasă/formațiune de studiu, în cazul elevilor victime ale unor situații de violență, la solicitarea părinților/reprezentanților legali.

12. În cazul formelor grave de violență care implică copii, aceste măsuri de sprijin și sancțiuni sunt comunicate DGASPC și sunt incluse în **Planul de reabilitare și/sau reintegrare social**

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – documente necesare:

Planul de reabilitare și/sau reintegrare socială este elaborat de către managerul de caz desemnat de DGASPC

13. Pentru cazurile de **suspiciune de consum de substanțe psihoactive** în rândul elevilor – **evaluarea suspiciunii de consum este realizată de către un manager de caz desemnat de CPECA** (Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog); **CPECA realizează și coordonează planul de asistență** cu colaborarea personalului UIP.

CPECA și directorul UIP planifică și organizează **minimum 3 sesiuni de informare pe an școlar** pentru elevi și cadre didactice pe tema prevenirii consumului de droguri.

În situația în care există o **amenințare reală, bruscă, la viața, la sănătatea sau la siguranța elevilor** suspectați, elevii sau personalul UIP apelează imediat serviciul unic de urgență **112**

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) –
documente necesare:

Închiderea cazului (niciun caz nu poate fi închis mai devreme de 30 de zile de la producerea faptei) – **la propunerea directorului, dacă măsurile de sprijin și sancțiunile au produs efecte pozitive în comportamentele/relațiile celor implicați în fapta de violență.** Cadrul didactic de la clasa elevului, consilierul școlar, părintele se pronunță în legatura cu propunerea directorului de închidere a cazului. Cu acordul acestora, directorul dispune închiderea cazului și informează CPEV.

În analiza cazurilor de violență, pentru o încadrare corectă și un management adecvat, este necesară cunoașterea **frecvenței** și a **consecințelor faptelor.**

14. Raport anual este întocmit de CPEV, comunicat CEAC și inclus în Raportul anual al UIP (raportul general privind starea și calitatea învățământului

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV) – clarificări:

- ***managementul de caz*** presupune: **identificarea, sesizarea, investigarea situației de violență/corelate, planificarea măsurilor de sprijin și a sancțiunilor, planificarea măsurilor de prevenire secundară, furnizarea serviciilor specializate, monitorizarea și reevaluarea periodică a progreselor înregistrate, a măsurilor și a sancțiunilor, precum și etapa de închidere a cazului**
- ***echipa multidisciplinară și interinstituțională***: asistent social, psiholog, medic, polițist, jurist + din UIP: directorul, educatoarea/profesorul pentru învățământ primar/dirigintele, consilierul școlar sau mediatorul școlar, dacă este cazul;
- ***plan de reabilitare și/sau reintegrare socială*** este un document întocmit de **managerul de caz de la DGASPC**
- ***plan de asistență*** – realizat de **managerul de caz de la CPECA** împreună cu personalul UIP

Distincții necesară pentru evitarea raportărilor abuzive (fapte care nu se circumscriu Procedurii privind prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității):

- **agresivitate reactivă:** este o reacție care apare ca urmare a frustrării sau dezamăgirii; răspunsul impulsiv la o provocare
- **violență - agresivitate instrumentală** – comportamentul agresiv este instrumentul prin care agresorul obține beneficii (sociale, materiale etc). **Forme:** abuz fizic, verbal, emoțional, sexual, neglijare, exploatare sexuală, trafic, violență prin internet, violență de gen, hărțuire sexuală, rele tratamente comise de către adulți, abuz de putere – **produc vătămare asupra sănătății, pun în pericol dezvoltarea, demnitatea persoanei.**

Distincții necesară pentru evitarea raportărilor abuzive (fapte care nu se circumscriu Procedurii privind prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității):

- **bullying – formă a agresivității instrumentale**, adică o formă a agresivității care este folosită cu scopul de a obține ceva: statut, putere, prestigiu, popularitate, respect etc.
- **Caracteristicile bullyingului: intenție, repetitivitate, dezechilibru de putere**; se produce în context greu de evitat (școala); se identifică doar în relațiile dintre elevi/covârșnici
- ▶ Ordinului MEC nr. 4343/2020 privind privind violența psihologică – bullying nu este încă abrogat; atribuțiile grupului antibullying sunt preluate de CPEV; planul de prevenire a bullyingului se regăsește în Planul de prevenire și reducere a violenței în mediul școlar

Caracteristici care sporesc vulnerabilitatea copiilor și cresc șansele de a fi victime/agresori în cazuri de violență:

- Copii expuși la violență în mediul familial (martori sau victime)
- Familii disfuncționale
- Copii relocați (întorși din străinătate sau care se mută des)
- Copii diferiți (dizabilitate/CES, greutate, înălțime, etnie, rasă)
- Copii proveniți din familii cu statut socio-economic scăzut/medii dezavantajate
- Copii cu stimă de sine și încredere în sine scăzută
- Absența regulilor și a limitelor sau inconsecvență în aplicarea lor (acasă, la școală)

Ce poate să facă școala pentru a preveni faptele de violență?

- ▶ Crearea unui **spațiu sigur** (fizic, emoțional, relational). Creșterea și dezvoltarea copiilor nu se realizează deplin în absența siguranței, protecției, îngrijirii.
- ▶ Spațiul școlii este un spațiu normativ (**reguli, limite, recompense, sancțiuni**). **Regulile și limitele setează un spațiu de siguranță, predictiv, de încredere.**
- ▶ Conștientizarea faptului că școala (UIP) este cadrul de desfășurare a procesului instructiv-**educativ!**

Ce poate să facă școala pentru a preveni faptele de violență?

- ▶ Cadrele didactice - **modele atitudinal-comportamentale.**
- ▶ Construirea unei **relații de respect și susținere reciprocă cu familiile copiilor.** Obiectivul școlii și al familiei este același: binele copilului.
- ▶ Desfășurarea activităților de dirigenție /**consiliere și dezvoltare personală** (atenție, grijă, preocupare, disponibilitate pentru problemele copiilor)

Ce poate să facă școala pentru a preveni faptele de violență?

- ▶ Promovarea **colaborării** între toți actorii școlii pentru crearea unui climat școlar sănătos, incluziv.
- ▶ Conștientizarea faptului că toate **comportamentele umane sunt motivate de nevoi!** Pentru a înțelege un comportament trebuie să identificăm nevoia din spatele acestuia.
- ▶ **Autenticitatea** în relațiile cu ceilalți pentru a cultiva un mediu de încredere.
- ▶ **Cunoașterea semnelor și a simptomelor** care pot fi observate de către orice cadru didactic și care ridică un semnal de alarmă, mai ales când nu pot fi explicate îndeajuns sau justificate de părinți, persoana de îngrijire sau reprezentantul legal. (Anexa2)

Comisia pentru prevenirea și eliminarea violenței, a faptelor de corupție și discriminării în mediul școlar și promovarea interculturalității (CPEV)

► **Nerespectarea prezentei proceduri** de către personalul UIP constituie **abateră disciplinară** și se sancționează ca atare, în conformitate cu prevederile art. 209 alin. (1), respectiv ale art. 210 din Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu modificările ulterioare.

Legea nr. 272/2004 privind protectia si promovarea drepturilor copilului cu modificarile si completările ulterioare - extras

- ▶ **Art 2 (4) Principiul interesului superior al copilului** va prevala în toate demersurile și deciziile care privesc copiii, întreprinse de autoritățile publice și de organismele private autorizate, precum și în cauzele soluționate de instanțele judecătorești.
- ▶ **(5) Persoanele prevăzute la alin. (4) sunt obligate să implice familia în toate deciziile, acțiunile și măsurile privitoare la copil și să sprijine îngrijirea, creșterea și formarea, dezvoltarea și educarea acestuia în cadrul familiei.**

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului cu modificările și completările ulterioare - extras

Art 36 (3) În situația în care **ambii părinți exercită autoritatea părintească, dar nu locuiesc împreună, deciziile importante,** precum cele referitoare la alegerea felului învățăturii sau pregătirii profesionale, tratamente medicale complexe sau intervenții chirurgicale, reședința copilului sau administrarea bunurilor, **se iau numai cu acordul ambilor părinți.**

(4) În situația în care, **din orice motiv, un părinte nu își exprimă voința pentru luarea deciziilor prevăzute la alin. (3), acestea se iau de către părintele cu care copilul locuiește,** cu excepția situației în care acest lucru contravine interesului superior al copilului.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului cu modificările și completările ulterioare - extras

- ▶ **Art. 87.** Este interzis să se dea publicității orice date referitoare la săvârșirea de fapte penale de către copilul care nu răspunde penal, inclusiv date privitoare la persoana acestuia.
- ▶ **Art. 89. (1)** Copilul are dreptul de a fi protejat împotriva abuzului, neglijării, exploatarei, traficului, migrației ilegale, răpirii, violenței, pornografiei prin internet, precum și a oricăror forme de violență, indiferent de mediul în care acesta se află: familie, instituții de învățământ, medicale, de protecție, medii de cercetare a infracțiunilor și de reabilitare/detenție, internet, mass-media, locuri de muncă, medii sportive, comunitate etc.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului cu modificările și completările ulterioare - extras

Art. 89. (2) Orice persoană fizică sau juridică, precum și copilul pot sesiza direcția generală de asistență socială și protecția copilului din județul/sectorul de domiciliu să ia măsurile corespunzătoare pentru a-l proteja împotriva oricăror forme de violență, inclusiv violență sexuală, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de rele tratamente sau de exploatare, de abandon sau neglijență.

(3) Angajații instituțiilor publice sau private care, prin natura profesiei, intră în contact cu copilul și au suspiciuni asupra unui posibil caz de abuz, neglijare sau rele tratamente au obligația de a sesiza de urgență direcția generală de asistență socială și protecția copilului.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului cu modificările și completările ulterioare - extras

Art. 94. (1) Prin **abuz asupra copilului** se înțelege orice acțiune voluntară a unei persoane care se află într-o relație de răspundere, încredere sau de autoritate față de acesta, prin care sunt **periclitată viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului**, și se clasifică drept **abuz fizic, emoțional, psihologic, sexual și economic**.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului cu modificările și completările ulterioare - extras

Art. 94.(2) Prin neglijarea copilului se înțelege omisiunea, voluntară sau involuntară, a unei persoane care are responsabilitatea creșterii, îngrijirii sau educării copilului de a lua orice măsură pe care o presupune îndeplinirea acestei responsabilități, care pune în pericol viața, dezvoltarea fizică, mentală, spirituală, morală sau socială, integritatea corporală, sănătatea fizică sau psihică a copilului și poate îmbrăca mai multe forme: alimentară, vestimentară, neglijarea igienei, neglijarea medicală, neglijarea educațională, neglijarea emoțională sau părăsirea copilului/abandonul de familie, care reprezintă cea mai gravă formă de neglijare.

Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului cu modificările și completările ulterioare - extras

Art. 96. (1) Orice persoană care, prin natura profesiei sau ocupației sale, lucrează direct cu un copil și **are suspiciuni** în legătură cu existența unei **situații de abuz sau de neglijare** a acestuia **este obligată să sesizeze serviciul public de asistență socială sau direcția generală de asistență socială și protecția copilului în a cărei rază teritorială a fost identificat cazul respectiv.**

(2) Pentru semnalarea cazurilor de abuz sau de neglijare a copilului, la nivelul fiecărei direcții generale de asistență socială și protecția copilului se înființează obligatoriu **telefonul copilului (119)**, al cărui număr va fi adus la cunoștința publicului.

Art. 102. În cazul în care abuzul, neglijarea, exploatarea și orice formă de violență asupra copilului a fost săvârșită de către persoane care, în baza unui raport juridic de muncă sau de altă natură, asigurau protecția, creșterea, îngrijirea sau educația copilului, angajatorii au obligația să sesizeze de îndată organele de urmărire penală și să dispună îndepărtarea persoanei respective de copiii aflați în grija sa.

PROCEDURA PRIVIND MANAGEMENTUL CAZURILOR DE VIOLENȚĂ ASUPRA ANTEPREȘCOLARILOR/PREȘCOLARILOR/ELEVILOR ȘI PERSONALULUI UNITĂȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT, PRECUM ȘI AL ALTOR SITUAȚII CORELATE ÎN MEDIUL ȘCOLAR ȘI AL SUSPICIUNII DE VIOLENȚĂ ASUPRA COPIILOR ÎN AFARA MEDIULUI ȘCOLAR, APROBATĂ PRIN ORDINUL MINISTRULUI EDUCAȚIEI NR. 6.235/2023

SUCCES!